

Redovisning av fördelning av medel från Allmänna arvsfonden under budgetåret 2008

Sammanfattning

I betänkandet behandlas regeringens skrivelse 2008/09:125 Redovisning av fördelning av medel från Allmänna arvsfonden under budgetåret 2008. Vidare behandlas en motion från allmänna motionstiden.

Utskottet föreslår att motionen avslås och att skrivelsen inte föranleder någon åtgärd från riksdagen.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Skrivelsens huvudsakliga innehåll	4
Utskottets överväganden	5
Stöd ur Allmänna arvsfonden	5
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	10
Skrivelsen	10
Motion från allmänna motionstiden hösten 2009	10

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Stöd ur Allmänna arvsfonden

Riksdagen avslår motion

2009/10:So627 av Ulrika Carlsson i Skövde och Lennart Pettersson (båda c).

2. Skrivelsen

Riksdagen lägger skrivelse 2008/09:125 till handlingarna.

Stockholm den 20 oktober 2009

På socialutskottets vägnar

Kenneth Johansson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Kenneth Johansson (c), Ylva Johansson (s), Cecilia Widegren (m), Magdalena Andersson (m), Marianne Kierkemann (m), Lars U Granberg (s), Barbro Westerholm (fp), Marina Pettersson (s), Jan R Andersson (m), Chatrine Pålsson Ahlgren (kd), Margareta B Kjellin (m), Elina Linna (v), Catharina Bråkenhielm (s), Maria Kornevik Jakobsson (c), Thomas Nihlén (mp), Per Svedberg (s) och Ann Arleklo (s).

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

I skrivelsen lämnas en redogörelse för förvaltningen av Allmänna arvsfonden och en redovisning av hur Arvsfondsdelegationen fördelat medel under 2008. Vidare redogör regeringen för sin bedömning av Arvsfondsdelegationens verksamhet och utveckling samt analyserar fördelningen av stöd till de olika verksamhetsområdena. Slutligen anger regeringen inriktning och prioriterade områden som bör uppmärksammas vid kommande fördelning av stöd ur Allmänna arvsfonden.

Utskottets överväganden

Stöd ur Allmänna arvsfonden

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om fördelning av stöd ur Allmänna arvsfonden. Riksdagen lägger skrivelsen till handlingarna.

Skrivelsen

Allmänna arvsfondens ändamål

Allmänna arvsfonden har enligt lagen (1994:243) om Allmänna arvsfonden till ändamål att främja verksamhet av ideell karaktär till förmån för barn, ungdomar och personer med funktionshinder.

Allmänna arvsfondens förvaltning

Allmänna arvsfonden förvaltas av Kammarkollegiet som en särskild fond. Enligt skrivelsen uppgick fondens bokförda värde den 31 december 2008 till 2 322 miljoner kronor och marknadsvärdet till 3 354 miljoner kronor. Under året har fonden tillförts 557 (494¹) miljoner kronor från influtna arvsmedel och avkastning från kapitalförvaltning. Fondens tillgångar är placerade i andelar i Kammarkollegiets aktie-, aktieindex- och räntekonsortier. Under 2008 startade Kammarkollegiet ett aktieindexkonsortium.

Arvsfondsdelegationen

Arvsfondsdelegationen, som är en fristående s.k. nämndmyndighet, beslutar om fördelning av stöd ur Allmänna arvsfonden. Delegationen ska ha en samlad strategi för uppföljning och utvärdering av beviljade stöd samt ska informera allmänheten om arvsfondens ändamål och fondmedlens användningsområde.² Regeringen redovisar årligen förvaltningen av fonden och fördelningen av stöd ur fonden till riksdagen samt även inriktningen och prioriteringarna för delegationens verksamhet.

Av skrivelsen framgår att Arvsfondsdelegationens placering inte längre är reglerad i lag, dvs. i lagen (1994:243) om Allmänna arvsfonden. Frågan om kansliets placering är nu i stället reglerad i en ny paragraf, 2 a §, i förordningen (2004:484) om Allmänna arvsfonden med följande lydelse: *Personal i ett särskilt kansli inom Regeringskansliet handlägger stödärenden åt och är föredragande i Arvsfondsdelegationen.*

¹ Avser 2007.

² Se lagen (1994:243) om Allmänna arvsfonden och förordningen (2004:484) om Allmänna arvsfonden.

Fördelning av stöd ur Allmänna arvsfonden

Stöd ur Allmänna arvsfonden ska enligt lagen om Allmänna arvsfonden främja verksamhet av ideell karaktär till förmån för fondens tre målgrupper: barn, ungdomar och personer med funktionshinder.

Under 2008 har 378 miljoner kronor fördelats till 436 projekt efter ansökan till Arvsfondsdelegationen. Av dessa medel har 334 miljoner kronor fördelats genom löpande handläggning av organisationernas egna initiativ. Vidare har drygt 15,6 miljoner kronor av dessa medel tilldelats ideella föreningar för vissa lokalkostnader samt till projekt som utsetts till Årets guldkorn. Därutöver har drygt 43 miljoner kronor fördelats inom ramen för två temaområden för särskilda satsningar som Arvsfondsdelegationen ansvarar för.

Under 2008 fördelade Arvsfondsdelegationen drygt 80 miljoner kronor till verksamhet för barn under 12 år, vilket innebär en ökning med 15 miljoner kronor jämfört med 2007. De största förändringarna mellan 2007 och 2008 är ökningen av projekt som omfattar "familjestöd" och "barn i utsatta situationer".

Fördelningen av stöd till förmån för ungdomar i åldrarna 12–25 år uppgick under 2008 till drygt 162 miljoner kronor. Detta innebär en ökning med 22 miljoner kronor jämfört med 2007. De största ökningarna har skett inom projektändamålen arbete/sysselsättning och demokrati/delaktighet samt inom de två särskilda satsningarna på barn- och ungdomskultur och på att förebygga ungas psykiska ohälsa.

Stödet till verksamhet till förmån för personer med funktionshinder uppgick under 2008 till drygt 135 miljoner kronor. Detta innebär en minskning med 3 miljoner kronor jämfört med 2007. De största förändringarna är att antalet projekt och medel till projekt angående demokrati/delaktighet och rehabilitering ökade samt att medel till projekt som rör familjestöd minskade. Minskningen har samband med att motsvarande projektändamål ökade för målgruppen barn under 12 år.

Under 2008 uppgick de medel som tilldelas föreningar för kostnader för ny-, om- och tillbyggnad av lokaler som krävs för att föreningen ska kunna genomföra nyskapande och utvecklande verksamhet till 15,5 miljoner kronor. Stödformen har haft en markant positiv utveckling de senaste fyra åren på grund av att det numera räcker att lokalen/anläggningen är nyskapande och utvecklande på orten för att stöd ska beviljas.

Arvsfondsdelegationen delar sedan 2006 årligen ut "Årets guldkorn" till långsiktiga och nyskapande projekt som har lyckats både engagera och aktivera de som har kommit i kontakt med verksamheten. Under 2008 tilldelades projekten Tyst teater gör sig hörd, Livskunskap i skolan får barnen att växa samt Vägen vidare till återhämtning vardera 55 000 kr för att sprida information om sin verksamhet.

Arvsfondsdelegationen kan avsätta medel ur Allmänna arvsfonden för ett visst ändamål genom en s.k. särskild satsning. Under 2008 fördelade delegationen drygt 43 miljoner kronor i stöd till två temaområden som

avslutades under 2008. Det ena temaområdet, som stödjer projekt som gäller utveckling av barns och ungdomars möjligheter till delaktighet i kulturlivet, tilldelades drygt 29 miljoner kronor och det andra, som gäller insatser för att motverka och förebygga ungas psykiska ohälsa, tilldelades 14 miljoner kronor.

Under 2008 har två nya särskilda satsningar initierats. *Vi deltar!* är en satsning på ungdomsprojekt som utvecklar nya metoder, modeller och mötesplatser för dialog kring demokrati, delaktighet och mänskliga rättigheter. Satsningen *Fördel barn!* syftar till att erbjuda stöd till projekt där barn och företrädare för barn tillsammans utvecklar former, modeller och metoder som främjar barnets delaktighet och inflytande.

Geografisk fördelning av beviljade medel

Arvsfondsdelegationen redovisar den geografiska fördelningen av beviljade medel. Drygt hälften, 198 miljoner kronor, gick under 2008 till nationella projekt. Den andra hälften, nästan 180 miljoner kronor fördelades till enskilda lokala och regionala projekt över hela landet. Detta innebär att nästan 60 % (253 projekt) av de beviljade projekten var av lokal och regional natur. Regeringen konstaterar i skrivelsen att det är tydligt att storstadsområdena både har flest avslag och flest beviljade ansökningar och att det också är de som har fått den största summan projektmedel beviljad. Enligt regeringen framstår Arvsfondsdelegationens fördelning som rimlig då den, åtminstone till en viss del, återspeglar antalet organisationer som finns representerade i de olika områdena.

Jämställdhetsredovisning

I Arvsfondsdelegationens uppgifter ingår att ha en samlad strategi för uppföljning och utvärdering. Från och med 2008 har en särskild uppföljning gjorts av vilka projekt som riktar sig till enbart män respektive enbart kvinnor och av antalet projekt som har manliga respektive kvinnliga projektledare. I 2008 års verksamhetsberättelse framgår bl.a. att av de projekt som delegationen beviljade stöd under året riktade sig 27 stycken antingen till enbart män (10 stycken) eller till enbart kvinnor (17 stycken). Vidare framgår av verksamhetsberättelsen att 60 % av projektledarna var kvinnor och 40 % män i de drygt 100 projekt som slutredovisats under året. I skrivelsen framgår att regeringen anser att rutinerna för jämställdhetsredovisning bör utvecklas från den kartläggning som införts till en mer kvalificerad redovisning under kommande verksamhetsår.

Inriktning och prioriterade områden för stöd ur Allmänna arvsfonden

Enligt regeringen bör det stöd som ges ur Allmänna arvsfonden medverka till att stärka barns, ungdomars och funktionshindrade personers ställning i samhället genom att främja deras rättigheter och inflytande samt öka målgruppernas livskvalitet och hälsa. Stödet bör också främja jämställdhet.

Pågående och eventuella framtida särskilda satsningar, liksom prioriterade områden, bör enligt regeringen bidra till att generera ny kunskap och nya erfarenheter inom områdena barn, ungdom och funktionshinder. Vidare avser regeringen att uppmärksamt följa såväl stödgivningen till enskilda projekt som pågående och eventuella nytillkommande satsningar för att se vilken ny kunskap eller vilka nya metoder som framkommit och hur dessa kan påverka politikområdena barn, ungdom och handikapp.

Av skrivelsen framgår att de prioriteringar som gjordes för 2009 ligger fast 2010. De områden som prioriteras är således projekt som syftar till att göra FN:s barnkonvention känd och tillämpad, demokrati och delaktighet, föräldrastöd och främjande av ett stärkt föräldraskap, främjande av psykisk och fysisk hälsa, satsningar mot våld, mobbning och trakasserier, delaktighet i kulturlivet, ökat tillträde till arbetsmarknaden samt projekt som syftar till att göra FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning känd. Samtliga prioriteringar gäller för fondens tre målgrupper barn, ungdomar och personer med funktionshinder. Liksom tidigare ska målgruppernas inflytande i samhället på lokal, regional och nationell nivå stärkas.

Motionen

I motion So627 av Ulrika Carlsson i Skövde och Lennart Pettersson (båda c) begärs ett tillkännagivande om ändringar i lagen (1994:243) om Allmänna arvsfonden som innebär att minst 20 % av de medel som inkommit till Allmänna arvsfonden bör återgå till donatorns hem- eller grannkommuner. Motionärerna anför att även om fondens stödjande verksamhet i de flesta fall har en lokal inriktning tas det vid fördelningen av stöd inte hänsyn till från vilket lokalt område fondens influtna medel kommer.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterade i sitt betänkande 2008/09:SoU2 i fråga om ett motionsyrkande om regionalisering av Allmänna arvsfonden, So379 (c), att ett av regeringens prioriterade områden utgjordes av en förstärkning av målgruppernas inflytande i samhället på lokal, regional och nationell nivå. Enligt utskottets uppfattning innebar detta att regionala aspekter i olika avseenden redan var föremål för uppmärksamhet. Utskottet avstyrkte med det anförda den motionen i den mån den inte kunde anses tillgodosedd.

I fråga om den nu aktuella motionen om att minst 20 % av de medel som inkommit till Allmänna arvsfonden bör återgå till donatorns hem- eller grannkommuner kan utskottet konstatera att Allmänna arvsfonden även fortsättningsvis ska prioritera de regionala aspekterna och att nästan hälften av de medel som fonden fördelade under 2008 gick till lokala och regionala projekt. Mot bakgrund av det sagda avstyrker utskottet därför

motion So627 (c). Utskottet anser således att skrivelse 2008/09:125 inte bör föranleda någon åtgärd och föreslår att riksdagen lägger skrivelsen till handlingarna.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Skrivelsen

Regeringens skrivelse 2008/09:125 Redovisning av fördelning av medel från Allmänna arvsfonden under budgetåret 2008.

Motion från allmänna motionstiden hösten 2009

2009/10:So627 av Ulrika Carlsson i Skövde och Lennart Pettersson (båda c):

Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändringar i bestämmelserna i lagen som styr Allmänna arvsfondens utdelning.